

uxor, ipso hoc die sacrum indixit festum in honorem S. Petri et vinculis ab angelo liberati : hoc festum deinde in ordinem receptum tota Ecclesia eodem die celebravit. At, cum incarcerationem Petri paucis diebus antecesserat Jacobi mors, inde factum est ut die 23 julii hujus festi sedes fixa fuerit, etsi ad aliud tempus hi duo eventus referri debeant.

12. B. Virgo, 60 annos nata, in cœlum assumitur, die 21 januarii, ann. 42.
13. Disperguntur Apostoli hoc quoque jam adulto anno, extremo vero Petrus Romæ sedet.
14. Herodes Agrippa, rex, 54 annos natus, a Domino percussus misere interit, paulo post Paschatis festum, ann. ær. vulg. 44; cui succedit Cuspius Fadus, Procurator.
15. Fame in Judæa grassante, anno Claudii Imperat. 4 exeunte, seu ær. vulg. 45, Paulus secunda vice una cum Barnaba Hierosolymam venit, et eleemosynas ab Antiochenis collectas Christianis Hierosolymitanis defert.
16. Missio Pauli prima, post jejunium, orationem ac manus impositionem, ann. 44-48.
17. Fadum Procuratorem excipit Tiberius Alexander, Alexandri Lysimaci filius, ann. 46.
18. Romæ, ob festum sæculare, ab U. C. octavum, dies festi a Claudio magno sumptu instituntur, ann. 47.
19. Judæi (simulque Christiani) Roma expelluntur edicto Claudii, ann. 49.
20. Concilium Hierosolymitanum I, ann. ær. vulg. 49, a primo Pauli cum Apostolis congressu 14, a conversione vero 17.
21. In locum Tiberii Alexandri Procuratoris venit Ventidius Cumanus, ann. 47-52.
22. Altera Pauli missio, ann. 49-53.
23. Paulus eodem anno 49 Corintham venit, ibique reperit Aquilam et Priscillam ex Asia expulsos; in illa urbe per integrum annum et sex menses versatur.
24. Paulus, ann. 51, mense martio, solvit e Cenchris, Hierosolymamque quartum pervenit, circa Paschatis festum, quod eo anno agebatur diebus 18-23 aprilis.
25. Cumanus Procuratori succedit Felix, ann. 52-53.
26. Nicopoli Paulus hiemat ann. 51 exeunte; se confert Ephesum, ibique cum biennium et 3 menses consumpsisset, a mense aprili, ann. 54, Philippis in Macedonia commoratur ad hiemem, quam exigit in Achaia.
27. Nero primum imperat, die 13 octobris, ann. U. C. 807, ær. vulg. 54.
28. Pascha agit Paulus Philippis, ann. 55 (a 30 die martii ad diem 6 april.).
29. Petrus Romam redit ann. 55.
30. Paulus Hierosolymæ Pentecostes festum celebrat, ann. 55, diebus vero 19-26 maii; ibique in vincula conjicitur.
31. Procuratori Felici succedit Porcius Festus, ann. 55.
32. Paulus eodem anno, mense octobri, Romam transportatur; naufragium facit; in insula Melite hiemat; Romæ advenit mense martio, ann. 56, ubi in vinculis biennium exigit, usque ad annum 58 vel 59.
33. Jacobus minor capite truncatur, ann. Neronis 7, U. C. 814, ær. vulg. 59.
34. Paulus ex Asia rediens occurrit Petro Corinthi, ann. 60.
35. Idem in Hispania evangelium prædicat ann. 60-65.
36. Incendium Romæ a Nerone, die 20 julii, ann. 64; ab eodem in Christianos edictum persecutio.
37. Petrus et Paulus Romam iterum veniunt, ann. 65.
38. Uterque et carcere Mamertino eductus, martyrio coronatur, die 29 junii, ann. U. C. 826, a Christo 67, Neronis imper. 14.
39. Urbs Hierosolyma a Romanis expugnatur, ann. 70.

CHRONOTAXIS ACTUUM APOSTOLORUM, EPISTOLARUM CANONICARUM ET APOCALYPSEOS,

ADQUE TOTIUS PRIMI A CHRISTO CHRISTIANI SÆCULI, IN OMNIBUS CONSENTIENS ANNALIBUS
CARDINALIS BARONII, PAUCIS EXCEPTIS.

Anno a nativitate Christi 34, Tiberii Imperii 18.

Anno Christi 34 per tres menses inchoato, qui facti annus mundi 3984, a diluvio 2327, ab Abraham 2038, ab exitu Hebræorum ex Ægypto 1830, a templo Salomonis 1031, ab Isaia et Prophetis 800, Olympiadis 202 annus quartus, a Roma condita 788, a captivitate Babylonica 625, a Cyro 968, ab initio 70 hebdomadam Danielis 487, puta in medio 70 et ultima hebdomada, uti prophetavit Daniel, cap. ix, 26, ab annis Græcorum, sive Seleucidarum 344, a Machabeis 199 (vide tabulam Chronologicam quam præfixi Pentateucho), hoc inquam anno elatis sue 34, Christus Dominus, Princeps Pontificum, Ecclesie Hierarcha, Redemptor et Salvator orbis, sacerdos secundum ordinem Melchisedech, expleturus vota et promissa Patriarcharum, legis umbras et figuras, ac vaticinia Prophetarum, perfecti munus sue legationis et œconomie in carne, ac redemptionis nostrae sibi a Patre demandatum: quare pro nobis passus est atrocissima tormenta, et crucifixus inter latrones quasi latro, mortuus est, ut nobis vitam daret, die 23 martii: quo pariter die ante 34 annos obumbrante Spiritu Sancto conceptus et incarnatus erat in intemerato Beatae Virginis utero, ut habet communior Doctorum sententia: consequenter resurrexit die 27 martii; ascendit in cœlum post 40 dies, die quinta maii; misit Spiritum Sanctum in specie linguarum ignearum die quinguesima, puta in Pentecoste; die 15 maii, uti ostendam Act. 1, 12.

Paulo post ascensionem Christi ante Pentecosten, agente S. Petro, Matthias sorte suffectus est in locum et apostolatam Judæe proditoris.

Accipio Spiritu Sancto in Pentecoste, illic Petrus prædicans convertit tria millia hominum, Act. ii, 41, qui omnes vendebant possessiones suas, et pretia earum ponebant ad pedes Apostolorum, perdurantes unanimiter in templo, et frangentes circa domos panem, sumebant cibum cum exultatione. Paulo post Petrus ad portam

templi speciosam sanans claudum, indeque concionans ad populum, convertit quinque hominum millia: quocirca a Pontifice incarceratus, libere respondet, oportere magis obedire Deo quam hominibus, Act. iii et iv. Inde, cap. v, Ananiam et Sapphiram suffragantes de pretio agri sui, morte punit. Mox iterum cum cæteris Apostolis incarceratur, sed ab angelo liberatus, jubetur concionari in templo: qua de causa a magistratu reductus ad concilium, examinatus et increpitus, idem quod prius intrepide respondet: agit causam ejus Gamaliel. Ipse et cæteri Apostoli flagellati « ibant gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati. »

Eodem anno paulo post Pentecosten, ob murmur Græcorum contra Hebræos, Apostoli creantur septem Diaconos: inter quos præcipuus et quasi archidiaconus eminuit S. Stephanus, qui ardentem et assidue disputans contra Judæos eosque convincens, tandem ab eis lapidibus obrutus, glorioso martyrio coronatur die 26 decembris, Act. vi et vii.

Eodem anno septenarii die, puta 27 decembris, S. Jacobus, frater Domini, creatur primus Episcopus Hierosolymorum. Ita illico mirifice post Christi ascensum et missionem Spiritus Sancti crevit Ecclesia, cum Christus ascendens tantum reliquerit duodecim Apostolos, 72 Discipulos et quingentos Christianos, I Corinth. xv, 6.

Anno Christi 25, Tiberii Imp. 19.

Ob Stephanum Judæi insanientes, persecuti sunt cæteros Christianos: hinc illi omnes dispersi sunt per regiones Judææ et Samariæ, præter Apostolos. Quocirca Philippus Diaconus Samariæ prædicans, eam convertit. Unde Petrus et Joannes eo profecti sunt, ut baptizatos a Philippo sacramento Confirmationis communicent. Ibi S. Petrus primum certamen habuit cum Simone Mago. Philippus ab angelo raptus, convertit Eunuchum Candacis, reginæ Æthiopiæ, qui deinde in Æthio-

plia fidem Christi propagavit. Consent multi eum Cardinale Baronio, in eadem persecutione Judæos invasisse amicissimos Chresti, nimirum S. Magdalenam, Martham, Lazarum, Maximinum, Marcellam et Josephum ab Arimathia, eosque navi sine velis et remis imposuisse, ut in alto vi ventorum et fluctuum mergerentur; sed Dei ductu navis, salvis omnibus, Massiliam appulit, ubi Christi fidem disseminarunt; ac tandem Magdalenam in præruptum montem secessit, ubi penitentia, lacrymis et contemplationi vacans, per 30 annos vitam egit angelicam atque ab angelis quotidie raptam in altum angelicis hymnis pasta cibum omnem humanum fastidivit.

Anno Christi 36, Pauli Apostoli 1, Tiberii Imp. 20.

Die 25 Januarii Saulus conversus, factus est Paulus. Spirans enim minarum et caedis in Christianos, collitus prostratus in terram, Christo se dedit. Unde missus ad Ananiam, ab eo est baptizatus. Annie enim dixerat Deus: « Vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum coram gentibus, et regibus, et filiis Israel. » Paulus mox Damasci incipit predicare Christum. Inde abiit in Arabiam: ex qua rediit Damascum, Gal. 1, 17.

Anno Christi 37, Pauli 2, Tiberii Imp. 21.

S. Petrus visione lintei, in quo erant omnia quadrupedia et serpentina terra, audiensque: « Surge, Petre, occide et manduca, » cognovit Gentiles admittendos ad Ecclesiam, eisque predicandum esse Evangelium. Quare vocatus a Cornelio Centurione, eum cum familia instruxit et baptizavit, itaque ostium fidei publice Gentibus patefecit. Unde eodem anno cathedram suam posuit Antiochiæ, in eaque sedit septem annos. Quocirca, palefacto jam Gentibus Evangelio, eodem anno S. Jacobus profectus est in Hispaniam, cæterique Apostoli in suas provincias evangelizatum juxta Christi præceptum abierunt. Ante separationem et discessum composuerunt Symbolum, quod ab his Apostolorum vocatur, quasi communem fidei tesseram. Baronius divisionem et discessionem Apostolorum consignat anno Christi 44, Verum causas cur citius ea ponenda videatur, recensuit Act. xii, 1.

Anno Christi 38, Pauli 3, Tiberii Imp. 22.

Pilatus, Deo ulciscente necem Christi, a Vitellio Syriæ preside exautoratus et in ordinem redactus, Romam missus fuit, ut coram Imperatore objecta sibi crimina dilueret: ubi mortuo Tiberio, a Caio Imperatore perpetuo exilio Viennæ Gallie reclusus, tantisque ibi irrogante Caio languoribus coarctatus est, ut sua se manu transverberaret. Ita Eusebius, Ado et Cassiodorus in Chronico, ac Josephus, lib. XVIII, cap. v. Paulo ante Caiphas pontifex, qui Christum ad necem postularat, vite pertæsus pariter mortem sibi

consciverat, teste Clemente, lib. VIII *Constit.*, cap. 1. Sed et Annas, socer Caiphas, male perit, teste Nicephoro, lib. II, cap. x. Tiberius voluit Christum inter deos referre, sed repugnante senatu, per edictum accusatoribus Christianorum comminatus est mortem. Ita Tertullianus in *Apolog.*, et ex eo Eusebius in *Chron.*

Anno Christi 39, Pauli 4, Caï Caligula Imp. 1.

Moritur Tiberius Cæsar XVII Calendas aprilis, anno ætatis 78. Successit ei Caius Caligula, qui Herodem Agrippam in vincula a Tiberio conjectum liberavit eumque pro ferrea catena a Tiberio ei injecta, ornavit aurea ejusdem ponderis ac regem Judææ constituit. Tiberio hoc epitaphium Poeta nuper posuit:

Hic Livie filius, Augusti privignus,
Matris mores tenuit, non vitæ.
Acuto in pennis ingenio, obtuso in optimis,
Dextram fortunam, sinistram virtutem habuit.
Triumphator aliorum sæpe, nunquam sui.
Repugnante vitæ, matre progurgante

Ad Imperium ab exilio venit, in exitum missurus Imperium.
Tam cepti amans cum non haberet, quam amens cum habuit.

Paulus, elapsis tribus annis ab abitu suo in Arabiam, Damasci predicans, questus ad vincula a Judæis et Areta rege, sporta per murum demissus effugit abique Hierosolyman, ut videret Petrum, Galat. 1, 18; et II *Corinth.* xi, 32.

Anno Christi 40, Pauli 5, Caï Imp. 2.

Herodes Agrippa, Roma proficiscens in Judæam per Alexandriam, ibi a civibus eodem modo illusus est, quo Christus a Judæis, quorum rex erat Agrippa, illusus fuerat. Eodem anno Herodes Antipas, patris Agrippæ, qui Christum veste alba indutum spreverat, ab Agrippa nepote accusatus apud Caium Cæsarem, tetrarchia et fortunis suis spoliatur, ac cum impia Herodiade uxore sua, perpetuo exilio damnatur apud Lugdunum Gallie urbem: ubi uterque merore contabescens interiit, quia Joannem Baptistam occiderat et Christum illuserat.

Anno Christi 41, Pauli 6, Caï Imp. 3.

Hoc anno, si credimus Eusebio in *Chronico*, quem sequitur Baronius, S. Mattheus scripsit Evangelium hebraice, quod ad Indos abiturus descriptum secum detulit S. Bartholomæus Apostolus, illisque reliquit, ait Eusebius, lib. V *Hist.*, cap. x, et S. Hieronymus, lib. *De Script. Eccl.*, in *Panteno*, cap. xxxvi. Illud quoque manu sua descripsit S. Barnabas: unde illud cum corpore ejus inventum est tempore Zenonis Imperatoris. Testatur S. Hieronymus Evangelium hebraice S. Matthei suo ævo existisse in Bibliotheca S. Paphili Martyris, seque illud descripsisse. Ita ipse, lib. *De Viris illust.*, in *Matthæo*. Idem Evangelium Hierosolyman editum, a Jacobo fratre Domini expositum fuisse, testatur Athanasius

in *Synop.* Verum quod de hoc anno asseritur, mirum videtur, unum Mattheum eosque hæsisse Hierosolyman, cum cæteri Apostoli inde in suas provincias discesserint anno Christi 37. Quare verius videtur, eodem discessisse et Mattheum composito prius Evangelio. Nam illud secum detulit Bartholomæus ad Indos. Quin et S. Mattheum præcipitentibus Apostolis scripsisse Evangelium testatur Epiphanius, *hæresi* 31. Denique communis Doctorum sententia est, Mattheum scripsisse Evangelium antequam Apostoli discederent in suas provincias, quod factum esse dixi anno Christi 37. Ergo tunc pariter scripsit Mattheus Evangelium.

Anno Christi 42, Pauli 7, Caï Imp. 4.

Cæpit famas in toto orbe, predicta ab Agabo propheta, diuque duravit, Act. xi, 28.

Sub idem tempus Barnabas et Paulus evangelizant Antiochiæ per annum integrum docentque turbam multam, ait Antiochiæ primum discipuli cognominati sint Christiani, Act. xi, 26.

Caius Cæsar persecutus est Judæos justo Dei judicio, eo quod illi persequerentur Christum et Apostolos. Unde statuum suam poni voluit in templo Hierosolymano, et in ea a Judæis adorari. Quare a Judæis missus est Philo cum sociis ad Caium, qui id deprecaretur, sed Caius ad eos ringendo conversus: « Vosne, inquit, illi diis in-visi, qui me omnium confessione Deum declaratum soli aspernamini? » Vide Philonem in *Legatione ad Caium*, et Josephum, XVIII *Antiq.*, cap. xii.

Anno Christi 43, Pauli 8, Claudii Imp. 1.

Hoc anno Thaddæus missus Edessam ad Abagarum, eum cum regno convertit.

Eodem Caius Cæsar a militibus Pætorianis occisus est anno imperii quarto, ætatis 29. Successit ei Claudius, Drusi Neronis filius et Livie Augustæ nepos, qui Agrippam in regno confirmavit eique adjecti Samaritanam et cæteram Judæam.

Anno Christi 44, Pauli 9, Claudii Imp. 2.

S. Jacobus ex Hispania rediens Hierosolyman, occisus est ab Herode Agrippa circa Pascha. Ab eodem incarcerationis est S. Petrus, sed ab angelo liberatus, evangelizande peragravit Cæsaream, Berytum, Sidonem, Tripolim, Byblum, Orthosiam, Antandrum, Balanæam, Laodicæam, Cappadociam aliasque urbes et provincias, ubique Ecclesias, Sacerdotes et Episcopos constituens, tandemque Romam ingreditur.

Paulus iturus evangelizatum Gentibus, rapitur in tertium cælum auditque arcana verba, quæ non licet homini loqui, II *Corinth.* xii, 2.

Anno Christi 45, Petri Pontificis Romani 1, Pauli 20, Claudii Imp. 3.

S. Petrus Romæ cathedram constituit die 18

Januarii, fundatque Romanam Ecclesiam. Antiochiæ post S. Petrum primus Episcopus creatur Evodius. Ita Eusebius in *Chronico*.

Eodem anno Paulus mittitur evangelizatum Gentibus. Quocirca, jussu Spiritus Sancti ordinatus Episcopus, quasi Apostolus ab Antiochiæ Ecclesia missus, cum Barnaba profectus obitque evangelizando Gentes circumquaque.

Herodes Agrippa, ulciscente Deo necem S. Jacobi et incarcerationem S. Petri, audiens acclamationes populi, « Dei voces et non hominis, » eisque facile applaudens, percussus ab angelo, consumptus a vermibus interiit, Act. xii, 23.

Eodem S. Petrus Romæ scribit primam Epistolam ad fideles dispersos in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia et Bithynia.

Eodem S. Marcus Rome scripsit Evangelium et mox profectus est Alexandriam, ibique Evangelium predicavit et Alexandriam Ecclesiam crexit rursusque quasi Episcopus mira sapientia et sanctitate.

Anno Christi 46, Petri 2, Pauli 11, Claudii Imp. 4.

Paulus et Barnabas cum peragrasset Seleuciam, indeque Cyprum navigassent, ac venissent Salaminam universamque insulam perambulassent, Paphum denique venientes, Sergium Parvulum Proconsulem ad Christum convertunt, excecando Elymam magum Evangelio resistente, cuius occasione nomen Sauli in Pauli commutatum est. Inde perrexerunt Pergen Pamphylie et Antiochiam Pisisidie; sed a Judæis expulsus convertunt se ad Gentes abeuntque Iconium, Act. xiii, 4 et seq.

Anno Christi 47, Petri 3, Pauli 12, Claudii Imp. 5.

Iconii Paulus predicando convertit multos Judæos et Gentiles, ac inter eos S. Theclam, quam miris egiis Patres celebrant. Quocirca multo tempore, ait Lucas, ibidem commoratus est, donec concitato a Judæis tumultu, ab eis lapidatus confugit in Lycaoniam, Act. xiv, 1 et seq.

Anno Christi 48, Petri 4, Pauli 13, Claudii Imp. 6.

Paulus pervenit Lystram, ubi claudum miraculo sanavit: quocirca a turbis acclamatus est Deus, puta Mercurius et Barnabas Jupiter, eumque eis sacrificare velent, totis viribus restitit: mox a Judæis concitata seditio, lapidatus et pene occisus Paulus, perexit Derben. Inde relegens iter, revisit et confirmavit fideles in Lystra, Iconio, Antiochia Pisisidie, ac evangelizans transit Pisisidiam, Pamphiliam et Attaliam, Act. xiv, 6 et seq.

Anno Christi 49, Petri 5, Pauli 14, Claudii Imp. 7.

Paulus post quinquennium in hac sua peregrinatione et apostolatu positum, cum Barnaba rediit Antiochiam ibique biennium commoratur, Act. xiv, vers. ult.

Anno Christi 50, Petri 6, Pauli 15, Claudii Imp. 8.

Paulus Antiochiam docet, Petrus Romæ, indeque per urbes et provincias totius orbis quaerens mittit Episcopos et Apostolos, qui Evangelium propagent, ac Ecclesias ubique fundent et regant.

Anno Christi 51, Petri 7, Pauli 16, Claudii Imp. 9.

Act. xv Claudius Imperator Roma expellit Iudeos: quocirca S. Petrus, Dei consilio urbe excedens, rediit in Jerusalem. Orta enim controversia Antiochiæ de servanda a Christianis lege Mosis, Paulus et Barnabas missi sunt Hierosolymam ad Apostolos, ut ejus decisionem pererent. Eodem ergo anno celebratum est primum Concilium Hierosolymæ, cui præsedit S. Petrus, interfuert S. Joannes, Jacobus, Paulus et Barnabas, in quo ventilata diu questione, tandem Petrus eam decidit primusque tulit sententiam, edicendo legalia Christianis non esse servanda: cujus sententiam confirmavit illico S. Jacobus cæterique omnes. Sententiam hanc Antiochiam deferunt Paulus, Barnabas, Silas et Judas.

Paulus separatur a Barnaba: hic enim cum Joanne Marco pergit in Cyprum, Paulus vero cum Sila perambulat Syriam et Ciliciam, confirmans Ecclesias. Pervenit autem in Derben et Lys-tram, ubi circumcidens Timotheum, eum comitem suæ peregrinationis et prædicationis assumptum. Transiens autem, ait Lucas, *Act. xvi, 6*, Phrygiam et Galatiam regionem, vetiti sunt a Spiritu Sancto loqui verbum in Asia. Cum venissent autem in Mysiam, descenderunt Troadem, ubi Paulo visio ostensa est. Vir Macedo quidam erat stans et deprecans eum, et dicens: « Transiens in Macedoniam, adjuva nos. » Quare a Troade navigavit in Samothraciam, inde Neapolim, inde Philippis, ubi Lydiam purpurariam convertit et demonem Pythonem e puella eiecit; quare ab heris puellæ questum facientibus ex oraculis Pythonis accusatus Paulus flagellatur et in carcerem conjicitur, ubi media nocte eo cum Sila orante et laudante Deum, immisso a Deo terræ motu ostia carceris panduntur et vincula omnium dissiliunt. Quo viso, custos carceris in Christum crediti, Paulique et Silæ plagas lavit. Magistratus audiens a Paulo eum esse civem Romanum, veniam precatur eumque liberum dimittit.

Act. xvii. Egressi Paulus et Silas Philippis, ait Lucas, *Act. x, 1*, cum perambulassent Amphipolim et Apolloniam, venerunt Thessalonicam, ubi multos converterunt, et mulieres nobiles non paucas. Eodem concitarunt seditionem Judæi, et Paulo non invento isonem pertraxerunt ad tribunal, qui data satisfactione liber abiit. Paulus et Silas noctu a fratribus dimissi sunt Beream, cujus incolæ avidè susceperunt Evangelium; sed Judæi Paulum insectantibus, ipse a fratribus deductus est Athenas.

Hoc anno tres simul sales apparuerunt, statimque simul in eundem orbem coierunt, ait Eusebius in *Chron.*

Anno Christi 52, Petri 8, Pauli 17, Claudii Imp. 10.

Paulus Athenis in Areopago prædicans convertit Dionysium Areopagitam et insignem matronam Damarim, *Act. xvii, 16*. Opinatur multi tunc quoque fuisse conversum S. Hierotheum, quem passim in suis libris celebrat et sequitur S. Dionysius, eumque vocat « divinum suum magistrum. »

Eodem anno Paulus Athenis profectus Corinthum, multos ibi convertit, ac inter eos Crispum, principem Synagoge. Quare oraculo Dei motus diutius ibi evangelizavit. Ibidem, post adventum Silæ et Timothei, scripsit priorem epistolam ad Thessalonicenses, *Act. xviii, 1* et seq.

Eodem anno, inquit Baronius, Agrippina, Germanici, fratris Claudii Imperatoris, filia, quam post interitum Messalinæ Claudius in uxorem acceperat, Augustæ titulo augetur, ejusque filius Domitius ab eodem Imperatore adoptatus in familiam Claudiam, Nero Claudius est appellatus. Hic est Nero, qui Claudio quasi patri adoptivo in imperium successit: quo etiam anno Agrippina, in oppidum Ubiorum, in quo illa, agente ibidem eum exercitu Germanico patre, genita erat, coloniam duci jussit, cui nomen hinc est inditum, ut ex ipsius nomine Colonia Agrippina sit dicta. Porro Agrippina fuit filia Germanici, qui fuit filius Drusi Germanici, fratris Tiberii Imperatoris ex Livia matre, uxore Augusti Imperatoris.

Anno Christi 53, Petri 9, Pauli 18, Claudii Imp. 11.

Corinthi secundum annum egit Paulus. Ibidem scripsit Epistolam secundam ad Thessalonicenses. Ibidem Judæi tumultuantes protraxerunt Paulum ad tribunal Gallionis, qui fuit frater Senecæ philosophi et præceptoris Neronis Imperatoris. Gallio eos repressit et abegit; unde Judæi furentes Sosthenem archisynagogum, quasi Paulo faventem, coram Gallione verberarunt; et nihil horum Gallioni curæ erat. Addit S. Chrysostomus ab hisdem verberatum et Paulum. Paulus post tumultum multo adhuc tempore remansit Corinthi, tandem abiturus in Syriam, ex voto tolundit captum in Cenchris, qui erat portus Corinthi, *Act. xviii, 11* et seq.

Anno Christi 54, Petri 10, Pauli 19, Claudii Imp. 12.

Paulus navigans in Syriam per mare Icarium, quod est pars maris Ægei, oppulit Ephesum: ubi parum moratus, relicto Aquila et Priscilla, solvit Cesaream, inde Hierosolymam, ubi Ecclesiam primigeniam et cæterarum matricem salutavit: mox reversus Antiochiam, perambulavit ex ordine Galaticam regionem et Phrygiam, confirmans omnes discipulos, *Act. xviii, 19*.

Anno Christi 57, Petri 13, Pauli 22, Neronis 1.

Sublato jam per mortem Claudii edicto de Judæis Roma abigendis, Paulus tertium annum Ephesi agens cogitat Romam; sed prius Ecclesias Achæiæ et Macedoniæ visitare ac Hierosolymam reverti decernit. Epheso ergo propediem abiturus, scribit priorem Epistolam ad Corinthios.

Opifices argentarii Dianæ, concitante Demetrio, movent seditionem contra Paulum vociferantes: « Magna Diana Ephesiorum. » Sedat eam Alexander. Mox Paulus, vocatis discipulis, exhortatus eos valedixit, ac relicto ibidem Timotheo, quem et primum constituit Ephesi Episcopum, profectus est in Macedoniam, *Act. xix, 23*; per Minorem ergo Asiæ iter faciens, venit Troadem urbem, que adjacet Hellesponto, ubi quærens Titum, cum non invenisset, transmisso fero abiit in Macedoniam, II *Corinth. ii, 12*.

Ex Macedonia ad Timotheum, quem Ephesi reliquerat, hoc anno scripsit priorem Epistolam, qua eum instruit in munere pastorali.

Paulus, obitus et confirmatis Macedoniæ Ecclesiis, per Ægeum mare Cycladas adnavigans pervenit Cretam, ibique reliquit et creavit Episcopum Titum, discipulum charissimum, epist. ad Titum, cap. 1, 3.

Anno Christi 58, Petri 14, Pauli 23, Neronis 2.

Hoc anno gesta sunt omnia que narrat Lucas cap. xx *Act. .*, et deinceps usque ad cap. xxviii, vers. ult. Paulus enim peragrans Græciam, venit Nicopolim, ibique statuit hiemare: unde ex Creta eo vocat Titum scribens ad eum Epistolam ad Titum, cap. iii, 12. Nicopoli quoque videtur scripsisse Paulus Epistolam secundam ad Corinthios: mox ipse videtur adisse Corinthum ibique in portu Cenchrensi scripsisse Epistolam ad Romanos. Inde perrexit Philippis in Macedoniam, mox Troadem, ubi a morte suscitavit Eutechum: inde Asson, Mitylenen, Chium, Samum, Miletum; quo convocans majores natæ Ephesi, eis longa exhortatione ultimum valedixit, *Act. xx*. Miletum navigat Coum, Rhodum, Pataram, Tyrum, Ptolemaidem, Cesaream, ubi Agabus ei vincula Hierosolymitana prædicit; ac tandem eodem anno sub Pentecosten, uti statuerat, pervenit Hierosolymam; ubi suadente Jacobo, phariseis se in templo, a Judæis capitur et pene occiditur; sed eripit eum Tribunus; a quo potestate loquendi facta, populum alloquitur, *Act. xxi* et *xxii*. Populus audiens a Paulo ipsum, relicto Judæis, missum esse ad Centes, exclamat poscitque eum ad mortem. Quare Tribunus eum flagellari imperat, sed Paulus dicens se civem Romanum, flagellis se eximit, *Act. xxii*. Mox in concilium adductus Paulus positusque inter Phariseos et Sadducæos, dicens se Phariseum et de resurrectione mortuorum judicari, dissidentibus inter se iudicibus, judicium evadit. Tendunt illi insidias Judæi, quas

Apollo, vir eloquens et potens in Scripturis, Ephesi instructus ab Aquila et Priscilla, pergit Corinthum, ubi fideles confirmat valideque Judæos revincit, *Act. xviii, 24*.

Eodem anno, inquit Eusebius in *Chronico*, qui fuit Olympiadis 207 annus 4, Philippus Apostolus apud Hierapolim, Asiæ civitatem, dum Evangelium populo annuntiare, cruci affixus lapidibus opprimitur. Occubuit ergo 20 anno a passione Christi sub Claudio, secundum Eusebium ejusque assecla: licet Hippolytus, tract. *De 72 Discipulis*, asserat eum passum sub Domitiano Imperatore.

Anno Christi 55, Petri 11, Pauli 20, Claudii Imp. 13.

Paulus, peragratis superioribus partibus Asia, venit Ephesum, ibique per tres annos, puta per biennium et tres menses, residet et prædicat, *Act. xix, 1*, et cap. xx, 31. Ephesi Paulus fuit objectus bestis, I *Corinth. xv, 32*. Ibidem virtutes non quaslibet faciebat Deus per manum Pauli, ita ut etiam super languidos deferrentur a corpore ejus sudaria et semicinctia, et recedebant ab eis languores, et spiritus nequam egrediebantur, *Act. xix, 12*.

Anno Christi 56, Petri 12, Pauli 21, Claudii Imp. 14.

Paulus secundum annum agit et prædicat Ephesi. Occasione Judæorum exorciarum in quos insilit demon, magna facta est Ephesiorum ad Christum et Paulum accessio.

Multi credentes veniebant confitentibus et annuntiantes actus suos.

Multi qui curiosa fuerant sectati, contulerunt libros et combusserunt, *Act. xix, 13* et seq.

Eodem anno, die 13 octobris, moritur Claudius Imperator annum agens ætatis 64, Imperii 13 eum octo mensibus. Ita Suetonius in *Vita Claudii*, cap. xlv, et Dio, lib. LX. Sic igitur defuncto, Agrippinæ uxoris dolo veneno illi propinato, successit in imperium Nero, filius Agrippinæ, annum agens ætatis 18, tenuitque annis 13, mensibus 7, excluso Britannico, puero germano Claudii Imperatoris, ex Messalina uxore filio, ideoque legitimo imperii hærede, quem proinde paulo post Nero veneno sustulit. Ita Josephus, lib. XX *Antiq.*, cap. v. Porro Nero ex Sabinis oriundus, lingua Sabina idem est quod fortis ac strenuus, inquit Suetonius in *Tiberio*, cap. 1, et Gellius, lib. XIII, cap. xxi: « Nero, inquit, sive Nerienes verbum Sabinum est, quo significatur virtus et fortitudo. Haque ex Claudii, quos ex Sabinis oriendos accepimus, qui erat egregia ac prestanti fortitudine, Nero appellatus est. Sabinus autem id nomen a Græcis accepisse videntur, quia vincula et firmamenta membrorum *viz* dicunt: unde nos quoque latine nervos appellamus. Servius Claudius vero, *Nerio* interpretatur quasi *Nerivo*, id est sine ira, placidus, mitis, tranquillus; » qualis initio Imperii fuit Nero.

per iudicium sui nepotis Paulus evadit. Quare Tribunus eum vincitum mittit Caesarem ad Felicem Presidem, Act. XXIII; ibi eum accusat Tertullus orator, defendit se Paulus; ac rursus coram Felice disputans de iustitia, castitate et iudicio, eum percellit. Felici succedit Portius Festus, Act. XXIV. Cum Festus vellet Paulum Hierosolymis coram Iudaeis iudicare, Paulus Caesarem appellans, Romam mittitur, cum prius causam suam egisset coram Agrippa rege, Act. XXV et XXVI. Paulus ergo cum Centurione navigat Sidonem, inde Cyprum, inde Lystriam, ac tandem naufragium patitur. Apparet ei Christus, omnesque in navi salvos evasuros pollicetur: omnes ergo salvi perveniunt Melitam, Act. XXVII.

Eodem anno paulo post Pauli adventum Hierosolymam, B. Virgo agens annum aetatis 72 ex Jerusalem terrestri abijt ad caelestem, cum triumpho ab angelis deducta in paradysum. Vide dieta Act. XXI, 17.

Eodem anno, S. Lucam scripsisse Evangelium censet Baronius, sed antequam id a Luca scriptum esse, ostendam Act. XVI, 10.

Anno Christi 59, Petri 15, Pauli 24, Neronis 8.

Act. XXVIII. Paulus vincitum ex Melito navigat Syracusas, inde Rhegium, inde Puteolos, inde pedestri itinere Romam ingreditur die 6 Julii. Hospitatus est in domo conducta, quae postea conversa est in ecclesiam S. Mariae in Via lata. Postero die, convocatis Iudaeis, sui suscipit fidei rationem reddidit: ex quibus aliqui crediderunt, alii non crediderunt. Mansit Romae cum custodiente se milite biennium, suscipiens omnes liberaeque praedicans Christum: esto ob Neronis metum, omnes sui eum deseruissent. Astitit enim illi Christus eumque confortavit, ut per eum praedicatio impleretur et audirent omnes gentes; quin et eripuit eum de ore leonis, puta Neronis, II *Timoth.* IV, 16 et 17. Romae scripsit Paulus Epistolam ad Philippenses, per Epaphroditum eorum Episcopum; item Epistolam ad Ephesios, quam misit per Tychicum.

Anno Christi 60, Petri 16, Pauli 25, Neronis 9.

Paulus agens secundum annum Romae in vinculis, scripsit Epistolam ad Colossenses et Epistolam ad Philemonem, rogans eum ut Onesimum servum fugitivum in gratiam domumque recipiat. Fecit id Philemon, quin et Onesimum libertate donavit, qui virtutibus exarscens, post Timotheum creatus est Episcopus Ephesiorum. In hac Epistola, vers. 23, meminit Epaphrae, conceptivi sui, Marci, Aristarchi, Demetrii et Lucae, eosque quasi adiutores suos in Evangelii propagatione commendat. Eodem anno scripsit Paulus Epistolam ad Hebraeos.

Anno Christi 61, Petri 17, Pauli 26, Neronis 10.

Paulus biennio in vinculis exacto a Nerone dimissus, varias provincias evangelizando pera-

gravit, ac nominatim Hispanias, ubi inter alios Xanthippem et Polyxenam ad Christum convertit.

Hoc anno Romae S. Lucas finiens Acta Apostolorum (ubi et imagines B. Virginis ac Christi Domini depinxit, quas hodie ibidem veneramus), reversus in Graeciam, evangelizandum libit Dalmatiam, Galliam, Italiam, Macedoniam, Lybiam, etc., ac tandem, caelebs ad annum aetatis 84, Patras urbem Achaiae adiens, ibidem Apostolatium suum nobili martyrio conclusit. Eodem anno Nero matrem suam Agrippinam occidit, iusto Dei iudicio, utpole quia Claudium Imperatorem maritum suum veneno sustulerat, ut filius suus Nero ei in imperio succederet; quae ergo maritum occidit propter filium, a filio ipso occisa est. Iusta enim et congrua numinis vindicta, filius matricida factus est matris suae mariticide canifex, et necis vitrici sui ultor: « Hanc illi gratiam non pro navitate solum referens, verum etiam quod ejus artibus ad imperium proventus fuisset, ait Josephus, lib. XX *Antiq.*, cap. V.

Anno Christi 62, Petri 18, Pauli 27, Neronis 11.

Festus Judaea Praeses, qui S. Paulum vincitum Romam miserat, obiit: cui successor a Nerone designatur Albinus. Ita Eusebius in *Chronico*.

Agrippa rex pontificatu deponit Josephum, eique surrogavit Ananum, Anani senioris filium: Ita Josephus, lib. XX *Antiq.*, cap. VIII.

Roma variis prodigijs concussa fuit: nam ob ortum recentis cometae et ob fulmen illapsum in mensam Neronis, quasi certior reddita esset de ejus morte, omnia studia convertit in Rubellium Plautum, quod ex Julia gente per matrem originem duceret, qui Neronis jussu solum vertere et in Asiam proficisci coactus est. Ita Cornelius Tacitus, lib. XIV.

Laodicea, urbs Asiae illustris, ejus meminit Apostolus, Epist. ad Colossenses, terrae motu collapsa prosternitur; sed a civibus, utpote opulentissimis, brevi in integrum restituitur.

Hoc anno Christi 62, S. Andreas crucifixus est Patris Achaiae, ait Onuphrius in *Chronico*.

Anno Christi 63, Petri 19, Pauli 28, Neronis 12.

Hoc anno, ait Eusebius in *Chron.*, S. Hieronymus, lib. *De Scrip. Eccles.*, in Jacobo, Baronius et alii, S. Jacobus, frater Domini et Hierosolymorum primus Episcopus, qui Canoniceam scripsit epistolam, Christum constanter praedicans, a Judaeis e pinna templi dejecit, et fulmine velet percussus, orans pro suis interfectoribus gloriosum obijt martyrium, cum 29 annis sanctissime illam rexisset Ecclesiam. Eius necem mox ulciscente numine, cepit Judaea variis casibus et prodigijs, ultimi exitus praenuntis, exagitari. Quocirca Josephus, licet Judaea, quem citat Eusebius, lib. II, cap. XXII, et Origenes, lib. I *Contra Celsum*, excidium Hierosolymae et Judaea per Titum, ascribit neci hujus Jacobi, qui ob insignem san-

timoniam et morum Christi similitudinem, cognominatus est justus et frater Domini. S. Jacobo in Episcopatu Hierosolymitano successit Simeon, filius Cleophae, Christi propinquus, qui usque ad annum aetatis 120 sancte Hierosolymitanam gubernavit Ecclesiam, atque sub Trajano cruci affixus, supra vires et celatam constanter martyrium pro Christo, sui causa crucifixo, subiit, cujus diem natalem celebrat Ecclesia die 18 februarii.

Eodem anno S. Barnabam in Cypro occisum, tradit L. Dexter et Onuphrius in *Chronico*.

Anno Christi 64, Petri 20, Pauli 29, Neronis 13.

S. Marcus Evangelista Alexandriae martyr occubuit, cum enim a S. Petro Roma, ubi Evangelium scriperat, Alexandriae Evangelii causa amantissimus esset, ibidem Ecclesiam constituit tanta doctrinae et vitae continentia, ut omnes sectatores Christi ad sui exemplum cogeret. Essenos enim quasi primos Religiosos et viros Angelicos, quos mire celebrant Philo, Eusebius, S. Hieronymus et alii, instituit. Quocirca Gentiles quadam die Dominica, cum Missam celebrarent, in eum irruentes, fune in collum injecto raptantes eum per saxa, carnes ejus dilacerarunt: unde pene spiritum redditurus in carcere detrusus, apparente sibi Domino una cum angelis, ad futurum certamen instauratur. Mane autem facta, rursus e carcere eductus, et per scaebra loca raptatus, agens Deo gratias diensque: « In manus tuas commendo spiritum meum, » impollutum eum Deo reddidit, sepultusque est honorifice a discipulis suis. Ita Menologium Graecorum, Beda et Ado in *Martyrol.*, die 25 aprilis.

Eodem anno Nero Octaviam uxorem et sororem (utpote filiam Claudii Imperatoris, qui duxerat Agrippinam, matrem Neronis, ideoque eum in filium adoptarat) calumniis circumventam in insulam relegatam, mori tandem balnei vapore compulsi. Ita Tacitus, lib. XV.

Eodem anno Simon et Judas Apostoli occisi sunt in Perside, ait Onuphrius in *Chronico*, sed id negat Baronius et alii: de qua re dicam proterio in Epist. S. Jude.

Anno Christi 65, Petri 21, Pauli 30, Neronis 14.

Hoc anno, qui fuit quartus ante bellum Judaicum, et octavus ante Hierosolymae obsidionem, Jesus quidam (suo nomine et vaticinio Jesum Christum, ob cujus necem excindenda erat Judaea, representans), Anani filius, plebeius et rusticus, a Deo instinctus clades urbi imminentes praedixit. Repente enim clamare cepit: « Vox ab Oriente, vox ab Occidente, vox a quatuor ventis, vox in Hierosolymam et templum: vox in omnem hunc populum. » Quocirca a Magistratu acriter flagellatus, non veniam precatus est, nec illacrymavit, sed quotidie velut orationem quamdam medians: « Vae, vae Hierosolymis, » vociferabatur, idque per annos septem et quinque con-

ses continuus, donec supra murum consistens, « Vae, vae civitati, templo, populo, ac mihi, » maxima voce clamans, lapide, tormento Romanorum misso, ictus interit. Ita Josephus, lib. VII *Belli*, cap. XII.

Hoc anno Persius Volaterranus, satyricus poeta, moritur. Ita Eusebius in *Chron.*

Anno Christi 66, Petri 22, Pauli 31, Neronis 15.

Roma horribili incendio conflagravit, cujus causam Nero per calumniam conjectit in Christianos, eoque nomine illos saevissimis fisdemque diversis mortis generibus enecat, « ut ferarum tergis contexti, laniatu canum interierent, aut crucibus affixi, aut flammam, atque ubi defecisset dies, in usum nocturni luminis urerentur, » ait Tacitus, lib. XV. Fuerunt haec Martyrum primitiae, eorum catalogo in *Martyrol. Romano* ascriptis die 24 junii.

Hoc anno occisum S. Matthiam Apostolum tradit L. Dexter et Onuphrius in *Chron.* Addit Dexter: « Helena, Adabienorum regina, Christiana floret Hierosolymis, praedicatione Apostolorum conversa. »

Anno Christi 67, Petri 23, Pauli 33, Neronis 16.

Nero priusquam in Christianos persecutionem publico edict. instituit eamque usque ad finem Imperii et vitae prorogavit. Quocirca in ea jam ante inchoata, permulti et Christianissimi obiere martyrium, qui sparsim in *Martyrol. Isae.* recensentur, uti S. Barnabas, S. Andreas, S. Jacobus, frater Domini, ceterique Apostoli, licet diversis annis et locis. Item complures ex ipsius Neronis familia, quorum meminit Paulus, *Philipp.* IV, 22, inter quos eminenti Torpes et Evellus, qui *Martyrologio Rom.* ascripti sunt die 11 et 17 maii. Insuper S. Processus et Martinianus, custodes carceris; Herodion, Olympias ac religiosissime femina Basilissa et Anastasia, Apostolorum discipulae, quae martyribus associatae leguntur in *Martyr.*, die 15 aprilis, quos suis opibus alebant et sepeliebant. S. Lucina et Perpetua baptizata a S. Petro, de quibus in *Martyr.*, die 30 junii. Romae Nero plures Senatores et primarios, eo quod in necem suam conjurassent, interfecit, ac inter eos Senecam praepotorem suum, et Lucanum Poetam, Senecae nepotem, atque Plautum Lateranum Consulem designatam, qui palatium habebat in Coelio monte, quod postea a Constantino Imperatore in templum Salvatoris conversum, ab eo denominatum est Basilica Lateranensis, uti testatur S. Hieronymus, epist. 30 ad Oceanum. Secuta est mors Poppae Sabinae Augustae, quam, licet amatissimam, Nero ira percussus, lotu calcis percussam occidit. Ita Tacitus, Dio et alii.

Anno Christi 68, Petri 24, Pauli 33, Neronis 17.

S. Petrus et Paulus Romam redierunt, et colabantem pene Ecclesiam ob Neronis persecutionem instaurarunt.

S. Petrus secundam scripsit Epistolam, in qua significat ex revelatione sibi constare, velocem fore depositionem tabernaculi sui.

Paulo post Judas scripsit suam Epistolam Canonicam. Nam in illa alludit in multis ad secundam Petri Epistolam.

Simon Magus suis magicis artibus Romanos, et praesertim Neronem dementans, ab iis divinos honores est consecutus. Certant contra eum S. Petrus et Paulus, eumque tandem volare cernentem ex alto praecipitant. Nam cum Simon a daemonibus in aera raperetur, precibus S. Petri prostratus, fracta coxendice et cruribus, paulo post infelicem animam exhalavit. Quocirca Nero indignans suas magicæ delicias sibi ablatas, S. Petrum et Paulum carceri mancipat Mamertino, praesertim quia Paulus quoque pellicem a Nerone abstraxerat et ad Christum traduxerat. E carcere Paulus scribit Epistolam secundam ad *Timotheum*, vocans cum ad se, ut instantis suæ mortis et martyrii sit spectator.

Eodem anno Apollonius Thyaneus, Simoni Mago succedens, Romam venit, contra quem Apostoli et Christiani pari modo certant.

Eodem prodigia excidium Hierosolymæ portendentia apparuerunt, nimirum die octava aprilis, hora nona nocturna, circa aram et templum tantum lumen effulsit per mediam horam, ut clarissimus dies putaretur. Bos cum ad hostiam duceretur, agnum in medio templi peperit. Orientalis templi porta aenea et gravissima clausa, sponte aperta est hora noctis sexta. Die 21 maii, in aere visi sunt curvus ferrei, et armatae acies urbi circumfusse. In Pentecoste audita est vox in templo: « Migremus hinc. » Ita Iosephus, lib. VII *Belli*, cap. XII.

Eodem anno, mense maio, Neroni et Romanis rebellare coeperunt Iudei ortumque est bellum Judaicum, ob Cestii Flori, procuratoris Judææ, avaritiam et tyrannidem. Ita Iosephus, lib. II *Belli*, cap. XIII. Christiani ergo juxta Christi monitum Hierosolyma excedentes, in urbem Pellam se contulerunt.

Anno Christi 69, Petri 25, Pauli 34, Neronis 13.

Hoc anno ab incarnatione Christi 69, ab ejus passione et morte 36, S. Petrus et Paulus die 29 julii et carcere Mamertino (ubi Processum et Martinianum custodes suos, cum aliis 47 ad Christum converterant et miraculosa aqua e carcere subito scaturiente baptizant) educti gloriosum obire martyrium. S. Petrus in Vaticano crucifixus est, capite deorsum vergente; id enim ipse petierat, ne Christo crucifixus videretur assimilari et æquari. Paulus vero ad aquas Salviæ capite truncatus, e cervicis recisa pro sanguine lac manavit; caput vero ternò saltu tres fontes elicit, qui etiamnum visuntur multisque sunt salutem.

S. Linus in pontificatu S. Petro succedit, sedetque annos undecim.

Vespasianus cum exercitu missus a Nerone contra Iudeos, gravissimis cladibus eos affecti, quas recenset Iosephus, lib. III *Belli*, cap. IV.

Jerusalem civibus mutuo inter se digladiantibus, ac praesertim Zelotis in cives grassantibus, maximis stragibus afficitur, quas recenset Iosephus, lib. V *Belli*, cap. I.

Anno Christi 70, Lini 1, Neronis 14.

Nero anno necdum elapso a nece Apostolorum, in sanguinis Apostolici ultionem, a Senatu damnatus, eo quod eundem universum interficere destinasset, fugiens ex urbe in speluncam, pavidus sibi manus intulit, quem ægre orientem unius ex libertis, Epaphroditus, confecit die 10 junii (eadem die, qua ante decem annos Octavianam uxorem interfecerat), agens suæ ætatis annum 32, imperii 14, atque in eo omnis Augusti familia et stirps regia extincta est. Ita Suetonius, in *Nerone*, cap. XLIII et seq.

Neroni successit Servius Sulpitius Galba, a militibus, quibus præerat, acclamatus Imperator, tenuitque per menses septem.

Floret Plutarchus philosophus et M. Fabius Quintilianus orator. Ita Eusebius in *Chron.*

Iosephus Judæus historicus, dux belli Judaicorum, cum a Romanis interficiendus esset, Vespasianum prænnuntiat mortem Neronis, eumque in imperium illi successurum, cuius rei causa vitam dono accipit. Ita Eusebius in *Chron.*

Anno Christi 71, Lini 2, Obonis 4.

Galba Imperator occiditur a militibus ab eisque eidem surrogatur Marcus Silivius Otho, qui cum imperasset menses tres, rebellante Vitellio, mortem sibi concipit; imperium ergo cepisset Vitellius tenetque per menses octo.

Vespasianus interea multas Judææ urbes sibi ac Romanis subigit. Unde multi opinati sunt ipsum esse Messiam, utpote cui regnum Juda a Prophetis promissum erat. Quocirca opera et prestigia Apollonii Thyanei visus est caecum illuminare et agro manum restituere. Ita ex Tacito, lib. I, cap. IV, et Suetonio in *Vespasiano*, cap. VII, Baronius, qui hæc mendacia ab adulatoribus confecta esse convincit.

Eodem anno Evodio ex humanis sublato, eidem in cathedra Antiochena succedit S. Ignatius, qui post annos fere 40 sub Trajano, anno Christi 140, Romæ leonibus objectus, glorioso martyrio est coronatus, cum primus ipse Antiochiæ chorum psalmodice, quo alternis canerent, instituisset, eo quod angelos SS. Trinitatem eo ritu laudantes vidisset et audisset.

Anno Christi 72, Lini 3, Vespasiani 4.

Vespasianus a militibus suis creatus Imperator, Romam navigans, ibidem Capitolium bello civili concrenatum restituit, ac Titum filium ad faciendum bellum Judaicum destinat. Titus ergo

Hierosolymam obsidet in Paschate, cum undequaque eo Judæi ad festum confluiscent, ut omnes ab eo concluderentur et mactarentur vel caperentur: sicut ipsi eodem festo ante annos 38, ibidem Christum crucifixerant. In ultionem ergo sanguinis Christi, utriusque Jacobi Apostoli, et S. Stephani, ac vineulorum SS. Petri et Pauli, atque persecutionis et expilationis Christianorum, Jerusalem Romanis capta et eum templo incensa funditus eversa est, ut ei prædixerat Christus, *Luce* XIX, 43. E Judæis toto bello occisa sunt undecies centena millia, capta 97, ait Iosephus, lib. VII *Belli*, cap. 17.

Anno Christi 73, Lini 4, Vespasiani 2.

Titus de Judæa subacta Romæ triumphavit. Extat etiamnum Romæ arcus ejus triumphalis, in quo candelabrum templi, quod in triumphum duxit, expictum cernitur. Judæis in *Agypto* tumultuantibus, mandat Vespasianus demoliri eorum templum, Heliopoli ante 333 annos ædificatum ab Onia pontifice, indeque vocatum Onion. Per hæc tempora S. Bartholomæus, qui et Nathanael, Apostolus apud Persas Christum prædicans, excoartatus capite plectitur, ait Onuphrius in *Chron.*

Anno Christi 74, Lini 5, Vespasiani 3.

Ebion et Cerinthus, hæresiarchæ negantes Christi divinitatem, suas hæreses spargunt. Confulat eos S. Joannes Apostolus, tam factis quam verbis; ideoque nec balneum eorum ingredi sustinuit, dicens: « Fratres, egrediamur hinc, ne cadat balneum et pereamus cum Ebione, qui intus est in balneo, propter ipsius impietatem. » Ita Epiphanius, *hæresi* 30; licet Irenæus, lib. III, cap. IV; Eusebius, lib. III, xxii, et Theodoretus, lib. II *Heret. Fabul.*, id non Ebionis, sed Cerintho ascribant.

Eodem anno S. Martialis, Episcopus Lemovicensis et Galliarum Apostolus, eo amandatus Roma a S. Petro, eum Lemovicenses, Tolosanos, Burdigalenses, Cadurecenses, Aquitanos aliosque ad Christum convertisset, diem clausit extremum abiitque in caelum. Innocentius Pontifex, *Extravag. de Sacra Unionione*, in fine, scribit S. Martialis baculo sibi a S. Petro Romæ dato, mortuum ad vitam revocasse.

Anno Christi 75, Lini 6, Vespasiani 4.

S. Apollinaris a S. Petro Ravennam missus, cum 29 annos illi sedi præfuisset, et continuum pene martyrium perpressus esset, varie tortus martyr in caelum evolavit. Succedit ei in episcopatu Aderitus, et post eum Eleucadius, olim Platonius philosophus.

Philosophi orbem circumeunt, ut instar Christi discipulos post se trahant. Tales fuere Apollonius Thyaneus, Euphrates, Demetrius, Musonius, Damis Pythagoreus, Epictetus Stoicus, Lucianus Epi-

ureus, Diogenes junior, qui ob maledicentiam a Vespasiano capite mulctatus est. Verum hos omnes obtrivit et sepelivit S. Joannes Apostolus, Ecclesie columna et Patriarcha, cum suis sociis et asseclis, et Dionysio Areopagita, Ignatio, Hermo, Polycarpo, Clemente, etc., quibus proinde Deus vitam longævam concessit et in multos annos prorogavit.

Eodem anno occisum esse S. Thomam apud Indos asserit Onuphrius in *Chron.*

Anno Christi 76, 77, 78, 79, 80; Lini 7, 8, 9, 10, 11; Vespasiani 5, 6, 7, 8, 9.

Anno Christi 77, templum Pacis augustissime ædificatum, dedicatum est, in eoque ornamenta et toto orbe quassata, sed praesertim et templo Hierosolymitano sublata, sunt reposita. Ita Iosephus, lib. I *Belli*, xxiv. Titulus templi erat: « Paci æternæ. »

Anno Christi 80, Linus pontifex, cum sedisset annos 41, jussu Saturnini consularis martyrio coronatur die 23 septembris. Succedit ei Cletus.

Anno Christi 81, Cleti 1, Vespasiani 10, Titi 1.

Vespasianus agens annum ætatis 69, Imperii decimum, moritur; succedit ei filius Titus, orbis delicia, qui urbis luxum et luxuriam castigavit. Unde de eo Martialis, lib. VI, *epigr.* IX:

Plusque tibi debet Roma, pudica quod est.

Adeo vero beneficium fuit, ut, cum semel super cœnam recordaretur se eo die nemini beneficium contulisse, exclamarit: « Amici, diem perdidisti; » iis qui in necem suam conjurarunt, pepererit, dicens: « Peritulum se potius, quam perditurum, » et: « Principes fato dari. » Ita Suetonius in *Tito*, cap. XI; Dio, cap. VIII et IX.

Anno Christi 82 et 83, Cleti 2 et 3, Titi 2 et 3.

Urbs Roma, immisso divinitus incendio, tribus diebus totidemque noctibus conflagravit. Ita Dio in *Tito*. Titus Amphitheatrum Romæ ædificat, et in dedicatione ejus quinque millia ferarum occidit. Ita Eusebius in *Chron.* Hoc solum cum Pantheo, ex veteris Romæ magnificentia reliquum, in urbe etiamnum spectamus.

Anno Christi 83, Titus Imperator veneno a fratre Domitiano (ut fama fuit) sublatus est annum agens ætatis 41, Imperii tertium. Succedit ei Domitianus, natura sævus, ingenio ferox et vafer. Ita Suetonius, Dio et alii in *Tito* et *Domitiano*.

Anno Christi 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91; Cleti 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; Domitiani 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Iosephus Judæus historicus, Romæ in honore est apud Domitianum, uti fuerat apud Titum et Vespasianum.

Anno Christi 84, Titus a Senatu inter deos refertur. Ita Eusebius in *Chron.*

Domitianus philosophos urbe exegit, ac inter alios Musonium, Dionem Chrysostomum, Epictetum Stoicum et Peregrinum; nonnullos vero occidit, ut Rusticum Arulenum et Materam Sophistam. Ita Eusebius in *Chron.*, et Dio in *Domitiano*.

Domitianus delubrum Jovis Capitolini concrematum, ingenti sumptu restauravit. Ita Suetonius et Dio in *Domitiano*.

Anno Christi 87, Anianus, cum post S. Marcum 23 annos praefuisset Ecclesiae Alexandrinae, e terris in caelum abiit. Ita Eusebius, lib. III, cap. XII.

Anno Christi 88, Domitianus sanxit ut deinceps anni numerarentur per agones Capitolinos; sicque ab hoc anno primus agonalis captus est numerari. Agonalis instar Olympiadis quatuor continebat annos. Ita Censorinus, *De die natali*, cap. XIV.

Anno Christi 89, Domitianus jussit octobrem mensem Domitianum vocari; se vero Deum et Dominum appellari. Unde illud: «Edictum Domini Deique nostri.» Ita Suetonius in *Domitiano*, cap. XIII. Idem quotidie secretam quietam captabat, in qua nihil aliud curabat, nisi muscas praecuto stylo configere. Ita Eusebius in *Chron.*

Apollonius Tyanaeus Romae a Domitiano incarceratus, pro magiam invisibilis factus evanuit, et Puteolis improvisus apparuit, indeque Ephesum concessit, ubi cum S. Joanne certavit.

Anno Christi 92, Cleti 12, Domitiani 9.

S. Joannes Apostolus Epheso Romam, ad Domitianum Imperatorem reus impietatis, a Proconsule Asiae vinetus mittitur: ubi ante portam Latinam in ferventis olei dolium missus, integer et illesus exivit, teste Tertulliano, lib. *De Praescrpt.*, cap. XXVI. Quare a Domitiano relegatur in insulam Pathmos, *Apocal.* 1, 9. Exstat Romae martyrii S. Joannis locus ecclesia illustratus, ac dies in tabulas Ecclesiasticas relatus est 6 maii.

Domitianus, ait Eusebius, lib. VI, cap. XIII, alteram post Neronem in Christianos movet persecutionem. Erat enim crudelis admodum: unde a Gentilibus vocatus est alter Nero. Audi Juvenalem, *sat.* 4:

Cum jam senianimum laceraret Flavius orbem
Ultimus, et calvo servire Roma Neroni:

Sub Domitiano ergo, sequentibus ejus annis, multi passi sunt Martyres, inter quos illustriores fuerunt S. Eutropius, Episcopus Santonensis, in Gallias a S. Clemente missus, ascriptus *Martyrol.* die 30 aprilis; Lucianus, Episcopus Bellovacensis, die 8 januarii, ac Maximianus et Julianus presbyteri; Carnoti vero Cerannus, 28 maii; item Nicasius, Episcopus Rothomagensis; Quirinus Presbyter, Scabellentis Diaconus, Patientia virgo, item S. Romulus; Fesulanus in Tuscia Episcopus, illic a S. Petro missus; Ptolemaeus, Episcopus Tuscaniae;

Eugenius, Toletanus Episcopus; Mancius, civis Romanus Eborae, et alii.

Anno Christi 93, Clementis 1, Domitiani 40.

Cletus Pontifex, cum sedisset annis 12, martyrio coronatur. Succedit ei S. Clemens.

S. Joannes in Pathmos omnes insulae acolas ad Christi fidem et pietatem instituit, ait Oecumenius, proemio in *Apocal.*

Sub hoc tempus Antipas martyrium subit Pergami in Asia, de quo dixi *Apocal.* II, 13.

Anno Christi 94, Clementis 2, Domitiani 41.

Acilius Glabrio superiori anno consul Romae cum aliis martyrio afficitur. Ita Dio in *Domit.*

Anno Christi 95, Clementis 3, Domitiani 42.

S. Clemens scripsit Epistolam ad Corinthios de pace et concordia, quam celebrat Eusebius, lib. III, cap. XII. Plures alias scripsit atque Constitutiones Apostolicas.

Anno Christi 96, Clementis 4, Domitiani 43.

Hoc anno Josephus historicus, ut ipse testatur in fine lib. XX, Romae finit commentarium *De Antiquitatibus Judaicis* in viginti libros distributum, in quo videns Jerusalem cum templo et iudaismo eversam, videns pariter Vespasianum defecisse, qui valeinatus tribuerat, quod Christo a Prophetis praenuntiatus erat, imperium; jamque tempus Messiae praeteriisse, ipse, licet Judaeus, convictus tamen rei evidentia, luculentum Jesu nostro crucifixio perhibuit testimonium, quod ipse sit Messias, sive Christus. Sic enim de eo scribit, lib. XVIII *Antiq.*, cap. IV: «Eodem tempore fuit Jesus, vir sapiens, si tamen virum cum factus est dicere. Erat enim mirabilium operum patror et doctor eorum qui libenter vera suscipiunt, plurimosque tam de Judaeis, quam de Graecis sectatores habuit. Christus hic erat: quem accusatum a nostrae gentis principibus, Pilatus cum addidisset cruci, nihilominus non desiderunt eum diligere, qui ab initio ceperant. Apparuit enim tertia die vivus, ita ut divinitus de eo vates hoc et alia multa miranda praedixerant, et usque hodie Christianorum genus ab hoc denominatum non deficit.» Hunc locum ex Josephi translatione Hebraea, ab ipsis facta, sustulerunt Indei, sed Josephus scriptis Graece: exemplaria autem Graeca et Latina ita habent, ut retuli. Ita Romae cuidam Rabbino in obijcanti, respondi.

Anno Christi 97, Clementis 5, Domitiani 44.

Hoc anno S. Joannes a Domitiano relegatus in Pathmos, ibi per exilium pro Christo, meruit ab eo accipere Apocalypsin, sive revelationem eorum quae futura erant in Ecclesia et orbe, praesertim in fine mundi, ut his fideles a fide metu persecutionum, vel blandiloquentia Eblionis, Cerinthii aliorumque haereticorum aberrantes, aut vacil-

lantes, in eadem confirmaret roboraretque eos eorumque posteros, ad instantes reliquas octo generales Ecclesiae persecutiones, a totidem Imperatoribus concilandas, constanti animo sustinendas. Ipse enim ex omnibus Apostolis solus superstes et grandaevis, quasi fidelium omnium pater et patriarcha, molem Ecclesiae, veluti Christi familiae sibi ab eo commissa, sua auctoritate, sapientia et sanctitate quasi Atlas sustentabat. Ita Irenaeus, lib. V, in fine, Baronius et alii.

S. Dionysius Areopagita scripsit Epistolam, quae numero est decima, ad S. Joannem in Pathmos, significans sibi a Deo revelatum esse quod brevi ab exilio liberandus foret, tumque sese invicem essent visuri et fruituri. Ita factum mox post mortem Domitiani, quae anno sequenti contigit.

Domitianus eos qui de genere erant David, interfecti praecipit, ut nullus Judeorum regno reliquus foret, itaque Messiae expectationem eis eriperet. Itaque in *Chron.*, et alii.

Anno Christi 98, Clementis 6, Domitiani 45.

Flavius Clemens, Consul Romanus, cognatus Domitiani (cujus scilicet uxorem Flaviam Domitillam habebat uxorem) et Clementis Pontificis, a Domitiano, eo quod religionem Christianam coleret, occiditur, cum antea ejus filios successores Imperii designasset, alterumque Vespasianum, alterum Domitianum appellasset. Ita Suetonius in *Domitiano*, cap. XV. Eadem de causa servit in Clementis uxorem et neptem, utramque scilicet Flaviam Domitillam, aliosque ejus domesticos Christianos. Hoc ergo anno Flaviam Domitillam juniorem, Flavii Clementis Consulis ex sorore Plautilla neptem, in insulam Pontiam relegavit: ita Eusebius, lib. III, cap. XIV. Haec est illa Domitilla celebris virgo et martyris, cujus mater Plautilla a S. Petro instante martyrio conversa et baptizata, filiam hanc Domitillam tradidit Christianis virtutibus imbuendam S. Clementi, qui eandem, cum virginitatem suam Deo incantibus eam S. Nereo et Achilleo eunuchis novisset, sacro velamine consecravit. Quare Aurelianus sponsum respiciens, in Pontiam relegatur, quo eam secuti sunt Nereus et Achilleus: qui inde abstracti et Tarracina missi, ibi post varia tormenta capite muletati sunt. Flavia vero post longum exilium, tandem sub Trajano gloriosum obiit martyrium. Ita habent Acta SS. Nerei et Achillei.

Hoc anno Domitianus ob crudelitatem, praesertim in Christianos excitatas, a conjugalibus, ac nominatim a Stephano, S. Flavie Domitillae procuratore, confossus occubuit, annum aetatis agens 43, imperii 15; quare statum ejus omnes arensque illico eversi fuere, nomen etiam e saxi eradi jussum. Ita Dio in *Domitiano*, et Suetonius, cap. XVII. Vidit hanc Domitiani necem Apollonius Tyanaeus Ephesi existens, per magiam, revelante demone. Nam concionans ad populum, torvis oculis in

terram aspiciens, dixit: «Pereit tyranumum;» ac postea tabellarii Roma venientes nuntiaverunt eodem tempore occisum esse Domitianum. Ita Philostratus, lib. VIII *Vite Apollonii*.

Domitiano successit Nerva Cocceius tam senatus consensu, quam militum, imperatorem annum unum, quem mire laudant Historici, qui omnes exules in patriam reduxit vetulique quampiam religionis causa accusari. Ita Dio in *Nerva*. Quare S. Joannes Apostolus tunc ex Pathmos, ubi exilium gubernaivit. Ita Eusebius, lib. III, cap. XV, qui et cap. XVII, recenset mirum charitatis S. Joannis exemplum in juvene, olim discipulo suo, a patrociniis revocando, cum diceret Episcopo, cui eum commendarat: «Age, Episcope, depositum nobis redde, quod ego et Christus Ecclesia teste, quam gubernas, tibi commisimus. Adolescentem repeto, animam fratris.»

Tunc quoque S. Joannes certans cum Apollonio Tyanaeo thaumaturgo, mortuum suscitavit aliaque complura miracula in fidei et fidelium confirmationem patravit. Ita Eusebius, lib. V, cap. XVII; Sozomenus, lib. VII, cap. XXVI; Baronius et alii. Quin et L. Dexter in *Chronico*, anno Christi 100: «Stacteus, inquit, Zoticus, vel Getulici filius; qui Zoticus Ephesi negotiarum causa morabatur: mortuus Stacteus a Joanne ad vitam revocatur. Convertitur Zoticus et Symphorosa cum filijs ad fidem, qui reversi ad Italiam passi sunt.» Haec ille de cujus fide dicam in fine Chronotaxis.

Dionysius Areopagita, Athenarum Episcopus, adit S. Joannem ex Pathmos reducem, ejusque, ut videtur, consilio Romam ad Clementem Pontificem se contulit, a quo cum Rustico et Eleutherio in Gallias missus est, ut Martialis, Eutropio, Luciano aliisque a S. Petro eo missis, et jam vita unartyrioque perfunctis in Evangelii praedicatione succederet: qui multis conversis, tandem sub Adriano Imperatore Apostolorum illustri martyrio decoravit. Porro Dionysio in Atheniensi Episcopatu successit Publius, Publio Quadrato. Ita Eusebius, lib. IV, cap. XXII; et S. Hieronymus, lib. *De Script. Eccl.*, in *Quadrato*.

Anno Christi 99, Clementis 7, Nervi 4.

S. Joannes, post reditum ex Pathmos, coactus ab Asia Episcopis et multarum Ecclesiarum legationibus, post indictum publicum jejunium et supplicationes, scripsit Evangelium, et quasi filius tonitruum illud proemium e caelo veniens eructavit: «In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum,» ait S. Hieronymus, *Prafat. in Evangel. S. Matthaei*. Adit Metaphrastes, quem sequitur Baronius, S. Joannem scripturum Evangelium, quasi alterum Moysen, legem novam caelitus accepturum, ascendisse in verticem montis, et elevatis manibus mentem a sensibus abstraxisse: «Tuncque horrenda tonitrua, inquit, terrores et fulgura, his

similia, quae antea Mosi legem recipienti contigerant, facta sunt. Ad extremum tonitrua in vocem exprimuntur, atque resonant. In principio erat Verbum. » Porro Graece scripsit Evangelium contra Ebionem et Cerinthum, tunc grassantes, qui docebant Christum esse merum hominem, et ante Mariam non fuisse. Quocirca totus est in divinitate Christi astruenda, atque gesta Christi ante Luceroationem Joannis Baptistae, a ceteris Evangelistis praetermissa, supplet et persequitur. Ita S. Hieronymus, lib. *De Script. Eccl.*, in *Joan.*, cap. ix.

Scripsit pariter S. Joannes tres Epistolas canonicas, e quibus duas priores contra Basilidem et alios Christi carnem negantes, docentesque non veram, sed phantasticam fuisse Christi incarnationem, passionem, mortem, etc., exaravit. Unde haeresin hanc elidens ita orditur: « Quod fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, et manus nostrae contractaverunt de Verbo vitae: et vita manifestata est, et vidimus, et testamur. » Quocirca S. Hieronymus, epist. 83 ad *Evagrium*: « Clangit, inquit, tuba filius tonitruum, quem Jesus amavit plurimum, qui de pectore Salvatoris doctrinarum fluentia potavit: Presbyter electe Dominae et filiis ejus, quos diligo in veritate. » Porro sicut doctrinarum, sic et ignis ac flammaram fluentia e Christi pectore potavit: unde totus spirat amoris charistatisque ignes et incendia.

Eodem anno Apollonius Tyaneus magus, occultam appetens mortem (quo immortalis crederetur in caelum esse translatus), incerto exitu diem clausit extremum. Ita Philostratus, lib. VIII.

Nerva videns se senio fatiscemem, ut consuleret imperio, praeteritis sibi sanguine junctis, M. Ulpium Trajanum Hispanum adoptavit in filium ac Caesarem nominavit. Ita Dio et Plinius in *Panegyrr. Trajani*.

Anno Christi 100, Clementis 8, Nervae 2, Trajani 1.

Nerva agens annum aetatis 63, ait Dio, senio et morbis consumptus, magno omnium luctu diem obiit die 27 januarii. Successit ei Trajanus agens Agrippinae, quem anno precedente in filium sibi Nerva adoptarat. Decreto senatus Nerva inter deos refertur. Ita Eusebius in *Chron.*

Anno hoc saeculari mire crevit et floruit Christi Ecclesia: deorum fana, delubra, oracula, arae velut fulmine ieta collabebantur.

Plinius Secundus, praefectus Bithyniae, scripsit ad Trajanum, quid de Christianis fieri vellet? nihil aliud se de sacris eorum comperisse, quam quod antelucanis coetibus hymnos Christo canerent. Rescripsit Trajanus, « Eos inquirendos non esse, oblatos vero puniri oportere, coetusque et sodalitates, quas haereticas vocant, prohiberi. » Ita Plinius, lib. X, epist. 97.

Trajanus Clementem Pontificem in Tauricam Chersonesum jussit deportari: ubi Christianos ad marmora secunda damnatos mire consolatus est,

praesertim cum suis praebus fontem, ad levandam aquarum penuriam, indicante locum agno ehevit: quo miraculo mire ibidem propagata est Christi fides et religio.

Flavia Domitilla una cum Euphrosyna et Theodora, cum a Christiana religione divelli nullatenus possent, incenso cubiculo martyrium consummarunt. Persecutio in Christianos efferbuit. Erat enim Trajanus magnus deorum cultor, violentus et masculorum concubitor; atque inter alios Adrianus, consobrini filius, qui in imperio ei successit, ejus paedestriae inservivit.

Anno Christi 101, Clementis 9, Trajani 2.

S. Joannes Apostolus et Evangelista, Apostolorum ultimus eorumque quasi Mathusalem, Ephesi moritur annum agens 97, et juxta urbem sepultus est, cum prius omnes fideles ad charitatem fraternam crebro et impensa esset exhortatus, adeoque dum pro senio non posset in plura vocem verba contexere, illud tantum per singulas solebat proferre collectas: « Filioli, alterutrum diligite; » cumque discipuli tædio affecti quod semper idem audirent, rogarent, Cur semper eadem loqueretur? dignam respondit Joanne sententiam: « Quia praeceptum Domini est, et, si solum fiat, sufficit, » uti refert S. Hieronymus in epist. ad *Galat.*, lib. III, cap. vi. Plura vide apud Baronium.

S. Joanni in Episcopatu Ephesino successit Onesimus, Pauli discipulus, vir eximie charitatis. S. Joannis auditores insignes fuerunt, Papias, Episcopus Hieropolitanus; Ignatius Antiochenus et Polycarpus Smyrneus. Paulo post S. Joannem, nimirum anno sequenti, qui fuit Christi 102, S. Clemens, S. Joanni amicissimus, jussu Trajani anchora ad collum appensa projectus in mare, martyrii lauream obtinuit. Orante vero populo, retrocessit mare ad tria fere miliaria, quo ingressi Christiani, invenerunt in figuram templi marmorei habitaculum a Deo paratum, et illic situm corpus S. Clementis cum anchora. Singulis deinde annis simili modo, in die transitus illius retrocessit mare. Contigitque semel incuria parentum puerum quemdam illic relinqui, qui anno vertere vivus repertus est, ita habent Vita et Acta S. Clementis.

Nota: Ante annos fere 1200, vivo S. Hieronymi et Augustini, Fl. Lucius Dexter, filius S. Patiani, postea Episcopi Barcinonensis, Praefectus praetorio Orientis sub Theodosio Imperatore, Hispanus et Hispanorum encomiastes, scripsit Chronicum a natali Christi usque ad annum Christi 430, quo mortuus est S. Augustinus, illudque dedicavit S. Hieronymo (et eo jam vita functo, Paulo Orosio), uti ipse testatur lib. *De Script. Eccl.*, in fine, quem librum S. Hieronymus vicissim eidem L. Dextro inscripsit. Quaesivit illud Cardin. Baronius, sed non reperit: post mortem ejus inventum est in Bibliotheca Barcinonensi, eo olim

translatum ex Bibliotheca Fuldensi, ubi ferunt, typis editum est in Hispania CasarAugustae anno Domini 1619, cum appendicibus Maximi, Braulionis et Heloecae, Episcoporum CasarAugustanorum, qui illud alternatim et successive usque ad sua tempora continuaverunt et prorogaverunt. Multi viri docti, praesertim Hispani, illud avidè arripunt citantque. Nonnulli tamen eruditi, quibus acris est crisis, spurium censent, vel certe aliorum laciniis assutum et vitiatum: tum quia varia ejus circumferuntur exemplaria, quae inter se evariant et dissonant; tum quia stylus rudior, Dexter stylum non aequat; tum quia paradoxis et parachronismis interspersum videtur; tum quia ubi, quando et a quo post tot saecula primo re-

perturn sit, ignoratur. Sane Fuldæ illud studiosè perquisivi, nec inveni. Nolim ego in hac lite sedere arbiter, nec tanti auctoris judicium mihi vindicare, ut fidem illi derogem, vel arrogem. Audio esse in Hispania qui illud recursori et limaturi, eique fidem arrogaturi sint. Subinde; sed parce, illud citabo, praesertim ubi verisimiliora et rariora narrans, aliorum gravium auctorum testimonio fuitur et roboratur.

Denique totam seriem peregrinationis S. Pauli ordinarunt, et ad amissum conscripserunt multi, ut Orontius Finæus, Petrus Appianus, Marcus Jordanus, Arias Montanus et alii; eamque in tabula Chorographica spectandam exhibet Ortelius, in *Theatro*, pag. 114. Actum ergo non agam.